

J. E. Gunnerus

om

Grund-Bedden eller Hav-Granen,
ALCYONIO arboreo Linn.

Denne See-Bort er allerede tilforn tydelig beskrevet og smukt aftegnet i Museo Tessiniano p. 121. T. X.; hvorfor jeg her ikke kun agter at meddele een og anden Anmerking og Opdagelse, som jeg nu og da har haft Leilighed til at gjøre. Og disse ere følgende:

I. Ligesom Træet selv ofte overgaaer et Menneſſe i Høide, ſaa er og dets Stamme ned ved Foden ofte to til tre Spand bred, endſkiont derhos for det meſte ſammentrykt paa Siderne og dets knudrede Fod, hvorved det ſidder faſt til Klipperne i Havet, meget ſtørre end et Menneſſe-Hoved. Denne Fod, ſom ikke, ſaavidt jeg veed, tilforn er bleven aftegnet, kan man ſee Tab. XI. Fig. 1. litt. a. b. c. d. e. f., tilligemed et Stykke af Stammen, ſom dog ikke altid voxer ſaa froget.

II. Paa de Knuder, som hist og her sees paa Borten, sidde smaa Stierner, saa som Fig. 2. litt. a. b. c. d. &c. viser, hvor jeg har ladet Toppen af en Green, i naturlig Størrelse, aftegne tilligemed sine Stierner. Under disse Stierner sidder en Slags Fruktification, ligesom Blomster, hvoraf een er aftegnet i naturlig Størrelse Tab. XI. Fig. 3., samt Fig. 2. litt. a., paa hvilket sidste Sted Stiernen har aabnet sig, saa at man sees Blomsteret midt i samme. Hvorledes det sees ud under Forøgelses-Glas, viser Fig. 4. til 7., da Fig. 4. og 5. afbilder det oven paa, men Fig. 6. og 7. neden under, efterat det var taget ud af sit Stierne-Hull, det sad i. Man maa tilstaae, at disse Figurer snart kunde ansees for at afbilde et egentligt Blomster udaf Plante-Riget, og det en Hermaphrodit-Blomster med en otte-deelt rødagtig Blomster-Krands (a), en otte-deelt Kalk (b), samt otte haar-lige Neel-Strengler (c), eller og San-Traade (d), som havde mistet deres Neel-Knoppe (e); da den lille, noget ophoiede, Figur i Midten maatte forestille Skuddet (f), eller den unge Frugt: Og paa Denne

- (a) Corolla octopartita.
- (b) Calyx octopartitus.
- (c) Stamina.
- (d) Filamenta.
- (e) Antheræ.
- (f) Germen.

denne Grund kunde maaskee nogen synes at være berettiget til at regne den til Octandriam, og maaskee derhos til Monogyniam. Men naar man fik Blomstret selv at see, og iblant andet merkede, at den tilforn saa kaldede otte-deelte Blomster-Krands var aldeles groed fast oven paa den sammesteds ommeldte Kalk, samt at de imellem Inddelingerne siddende haar-lige Traade vare intet andet end fine Baand, hvorved Blomsteret hang fast til sin Bolig; saa torde man maaskee snarere henføre Blomstret til Cryptogamiam, og ligne det med Blomstret paa *Marchantia polymorpha* Linn., og man vilde maaskee bestyrke sig i denne sin Mening, naar man siden saae Blomstret, efterat de brede og tynde Blade, det var vopet fast til, vare tørrede bort, saaledes som det seer ud Tab. X. Fig. 8.

Men, saavidt jeg skionner, blive disse Blomstre Dyr, og i Særdeleshed Meduser; Thi jeg har seet denne Bort saa frisk, som den af Søen var bleven opdraget, i Søe-Band tilsendt fra Stadsbøiden; og har jeg ved den Leilighed bemærket, at Stierne ofte aabne sig af sig selv, og at de 8. Dele af Blomstret Tab. X. Fig. 8. lægge sig uden paa, som 8. Fodder, og igien drage sig ind. Jeg kunde heller ikke andet see, end at deres Substans lignede mest andre Søe-Dyrs, og i sær

Medusernes; ligesom jeg og merkede, at de vare meget slimige, og hang ved Hinder og fine Haar fast ved Beggene af det Hull, hvori de under Stiernen sidde, see Tab. XI. Fig. 4-7: hvilket Hull for Resten altid var ganske opfyldt med en gul Bædse. At jeg i Midten af een og anden af dem tydelig, og det med blotte Dine, har seet en blød og gul Materie, som var aldeles forskiellig fra den nylig ommeldte gule Bædse, samt at jeg neden under har bemærket et Hull i Midten, see Tab. XI. Fig. 6. 7., som jeg holdt for Munden, er og ganske vist. Jeg har foreviist vores Selskab disse Blomstere noget tørrede, men Hr. Dr. Henrici i sær ganske friske, siddende paa Borten; og alle ere deri med mig af samme Tanker, at de maa ansees for smaa Dyr. I øvrigt ere de ikke ulige de smaa Meduser, som Hr. Ellis i hans Skrift om Corallinerne har opdaget paa de andre Arter af Alcyonio, saasom p. 98. n. 2. T. 32. fig. A. paa hans Alcyonium ramoso-digitatum molle, asteriscis undiqvaqve ornatum, som er Alcyonium *digitatum* Linn., samt p. 97. n. 1. T. 17. f. B. D. paa hans Alcyonium pulmonis instar lobatum, som er Alcyonium *Bursa* Linn.

III. Hvad Nyttten af denne Søe-Bort angaaer, i Henseende til Huusholdningen, saa er mig følgende derom bekiendt: 1.) Bruger man

man den, naar den er tør, til at skure Sols
og anden Metall med. 2.) Tage Bønderne,
paa Ørelandet og andensteds ved Søe-Kan-
ten, den pulveriseret ind, saa meget deraf,
som man kan tage imellem 2. Fingre, i lidet
Brændeviin, saavel imod Slag, som og
imod Durkløb, og de berette, at den gjør
god Virkning (a). Men om nogen bruger
den til Sminke, saasom jeg læser om et andet
Slags saa kaldet Alcyonio, er mig ubekjendt;
veed heller ikke, om den til det Brug, eller
rettere Misbrug, var tienslig, endstjønt den,
naar den er ganske frisk, har en hvid og Farve.

- (a) Bønderne tage den altid, naar de vil pulveri-
sere den samme, med Handsker eller Vanter
paa Hænderne; thi de mene, at den mister sin
Kraft, om den skulde tages med blotte Hæn-
der; hvilken Overtroe de og ved adskillig anden
deslige Leilighed vise.

Fig. 4.

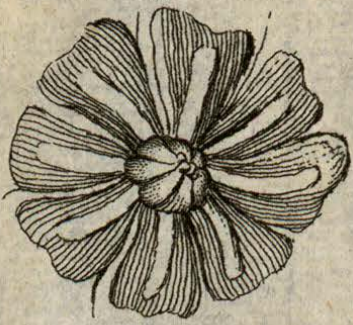

Fig. 5.

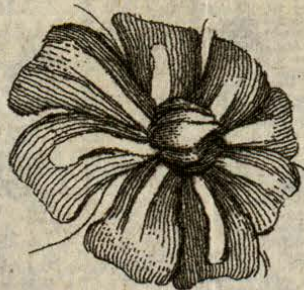

Fig. 6.

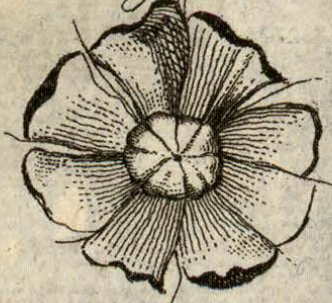

Fig. 7.

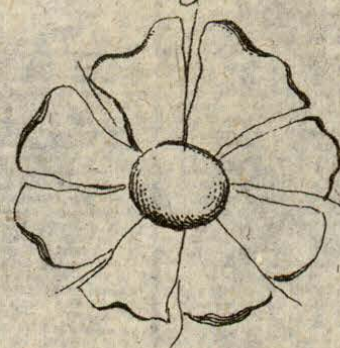
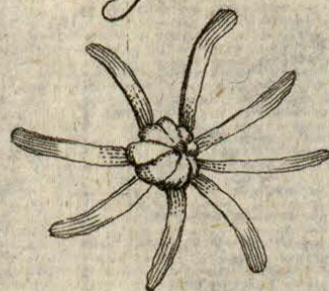

Fig. 3.

Fig. 8.

*Alcyonium
arboreum*

Fig. 1.

